

21.01.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- **İsrail Suriye'deki İran hedeflerini vurdu...** İsrail ordusu Suriye'de İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'ne ait bazı hedefleri Pazar gecesi vurduğunu açıkladı. İsrail savaş uçaklarının İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'nü hedef aldığı hava operasyonunda çeşitli cephaneliklerin, Şam Uluslararası Havalimanı'nda bulunan bir askeri tesisin, İran istihbaratına ait bir mevkinin ve İran askeri eğitim kamplarının vurulduğu belirtildi. Suriye resmi haber ajansı SANA ise İsrail'in "güdümlü füzelerle ardı ardına dalgalar hâlinde yoğun bir saldırı" gerçekleştirdiğini ancak Suriye hava savunma sistemlerinin "düşman hedeflerin" büyük çoğunluğunu imha ettiğini bildirdi. Rus haber ajansı Interfax ise Rusya Savunma Kontrol Merkezi'nin açıklamasına dayandırdığı haberinde Suriye ordusunun 30'dan fazla cruise füzesi ve güdümlü bombayı imha ettiğini duyurdu. Saldırıda dört Suriye askerinin hayatını kaybettiği ve altı askerin de yaralandığı belirtildi.
- **Afrin'de çifte patlama: 10 ölü, 18 yaralı...** Afrin'de 20 Ocak 2018'de başlayan Zeytin Dalı hareketinin yıl dönümünde terör saldırısı meydana geldi. Suriye'nin Afrin kentinde meydana gelen çifte patlamada 10 kişi hayatını kaybetti, 18 kişi yaralandı. ÖSO birliklerinin üçüncü bir patlayıcı düzeneğini etkisiz hale getirdiği bildirildi.
- **İdlib'te mutabakat ihlal ediliyor...** Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Türkiye ve Rusya arasındaki mutabakata rağmen İdlib'deki silahsızlandırılmış bölgenin yaklaşık yüzde 70'ini ele geçiren El Nusra militanlarının bu bölgedeki rejimi ihlal ettiğini söyledi.
- **Suriye medyası: Koalisyonun vurduğu köydeki ölü sayısı 30'u aştı...** Suriye basını, ABD öncülüğündeki koalisyonun Deyr ez Zor bölgesinde yer alan Baguz köyüne yönelik saldırısında ölen sivillerin sayısının 31'e ulaştığını, onlarca yaralı olduğunu yazdı.

ABD'NİN SURİYE'DEN ÇEKİLMESİ

- **Trump-Erdoğan görüşmesi: Türkiye ve ABD çözüm arayışını sürdürecektir...** İki liderin telefon görüşmesi sonrası Beyaz Saray sözcüsü Sarah Sanders tarafından yapılan açıklamada, iki liderin, Suriye'nin kuzeydoğusuyla ilgili olarak hem ABD hem de Türkiye'nin güvenlik endişelerini giderecek bir "müzakere edilmiş çözüm" arayışını sürdürme konusunda mutabık kaldığı belirtildi. Sanders, "Başkan Trump, Suriye'de kalan terör unsurlarını yenmenin önemini vurguladı" ifadesini kullandı. Cumhurbaşkanlığı kaynaklarına göre ise Erdoğan görüşmede, Türkiye'nin Suriye Demokratik Güçleri (SDG) kontrolündeki Menbiç'te güvenliği vakit kaybetmeden devralmaya hazır olduğunu vurguladı. Haberde, Erdoğan'ın ayrıca, PKK ve YPG'nin Suriye'nin kuzeydoğusunu istikrarsızlaştırmaya dönük eylemlerine izin verilmeyeceğini söylediği belirtildi.

- *Trump'tan 'Suriye'den çekilme' açıklaması: Biz kimin için IŞİD'lileri öldürüyoruz?...* ABD Başkanı Donald Trump, Suriye'de çok az sayıda IŞİD mensubu kaldığını ifade ederek, "Rusya, İran, Suriye, Irak ve diğer ülkeler için IŞİD'lileri öldürüyoruz. Artık bir noktada kendi insanımızı eve getirmek istiyoruz" dedi. Suriye'de IŞİD'i yüzde 99 oranında yok ettiklerini öne süren Trump, son üç haftada örgüte karşı ciddi saldırılar gerçekleştirdiklerini hatırlattı.
- *Graham: Müttefik Türkiye için yarattığımız problemi çözmeliyiz...* Türkiye ile ABD arasında Suriye'de oluşturulacak tampon bölge konusunda arabuluculuk görevi üstlenen ABD'li senatör Lindsey Graham, "YPG, PKK'nın koludur, görmek isteyen için bu çok açıktır" dedi. ABD'nin çekilmesinin üç amaca hizmet etmesi gerektiğini söyleyen Graham, şöyle devam etti: "Türkiye'yi korumalı ve Suriye'de Türkiye için ortaya çıkardığımız sorunu çözmeliyiz. Başkan'a söyledim. Eğer çekilirsek ve bunu düzgün yapmazsak Türkiye için bir kabus yaratmış oluruz. Obama, YPG'yi silahlandırarak Türkiye için bir kabus yarattı. Trump, çekilmede çok dikkatli olmalı ve bu sorunu Türkiye'nin kucağına bırakmamalı.". Washington'ın YPG sorunuyla ilgilenmesi gerektiğini dile getiren Graham, şöyle devam etti: "Sanırım General Dunford'ın bu hedefleri tamamlayacak bir planı var. (PKK) YPG unsurlarını buradan uzaklaştıracak Türkiye'nin kendisine tehdit hissetmeyeceği yönünde (ABD Genelkurmay Başkanı) General (Joseph) Dunford'ın bir planı var. Bu bölgede Türkiye'nin ulusal güvenlik kaygılarını giderecek bir tampon bölge oluşturabiliriz. Tüm bunları yaparken geçmişte bize yardım eden insanların kaygılarını da gidermeyi başarmış oluruz. Bunu doğru yapmamız önemli. Benim 2016'da neyin geleceğini görmüş olmam üzücü. Asıl bunu (tampon bölge) doğru yapamamanın sonuçları 2016'dakinden çok daha feci olabilir."

ORTADOĞU-AFRİKA

- *Sudan'da El Beşir karşıtı gösteriler ikinci ayına girdi: En az 26 ölü...* Sudan'da kolluk kuvvetleri, Devlet Başkanı Ömer El Beşir'in istifasını talep eden göstericilere karşı göz yaşartıcı gaz kullandı. Pazar günü Başkent Hartum'un karşı kıyısında yer alan, Beyaz Nil ile Mavi Nil nehirlerinin birleştiği noktadaki Omdurman kentinde göstericiler parlamentoya yürümeye çalışsa da göz yaşartıcı gaz nedeniyle başarılı olamadı. El Beşir karşıtı gösteriler iki aydır devam ediyor en az 26 kişi öldürüldü. Pazar günü konuyla ilgili bir açıklama yapan El Beşir ise yabancı ajanların ve Darfur bölgesindeki isyancıların halkı kışkırttığını söyledi. El Beşir ölümlerden "ajanları" sorumlu tuttu ve "Protestocular içinde yer alan bazı kişiler göstericileri öldürüyor" dedi.
- *Lübnan Dışışleri: Suriye'nin Arap dünyasına dönmesi fikrine olumlu yaklaşımlar var...* Lübnan'ın ev sahipliğinde 6 yıl aradan sonra düzenlenen ve Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamad Al Sani ile Moritanya Cumhurbaşkanı Abdulaziz'in dışındaki liderlerin katılım göstermediği, bir gün süren 4. Arap Birliği Ekonomik ve Sosyal Gelişim Zirvesi sona erdi. Basil, Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta gerçekleştirilen zirvenin kapanışında Arap Birliği Genel Sekreteri Ahmed Ebu Gayt ile basın toplantısı düzenledi. Cibran Basil, "Suriye'nin yeniden Arap dünyasına dönmesi fikrine karşı olumlu yaklaşımlar gördük." dedi.
- *Netanyahu: İran'ın Suriye'deki varlığına karşı mücadele, İsrail'in kalıcı politikası...* Çad'da günübirlik ziyaretle bulunan Netanyahu, "Bizim kalıcı politikamız var, İran'ın Suriye'deki varlığını sağlamlaştırma çabalarına karşı koymak ve bize zarar vermeye çalışanlara

zarar vermek" diye açıkladı. Netanyahu, "Bu politika, ben İsrail'deyken de değişmiyor, Çad'a tarihi ziyaretim sırasında da değişmiyor" diye ekledi.

- *İran'dan ABD'nin müdahalelerine karşı Venezüella'ya destek...* İran Dışişleri Bakanlığının internet sitesinde yayımlanan yazılı açıklamada, "İran, Washington'un yasa dışı müdahalelerine karşı Venezüella'nın meşru hükümetini ve halkını desteklemektedir" ifadelerine yer verdi.

AB – AVRUPA

- *Kuzey İrlanda'daki saldırıda Yeni IRA şüphesi...* Kuzey İrlanda'da polis, Londonderry kentinde bomba yüklü araçla düzenlenen saldırıyla ilgili dört kişiyi gözaltına aldı. Kuzey İrlanda polisi saldırıdan Yeni IRA örgütünü sorumlu tutuyor. Kuzey İrlanda'nın Londonderry kentinde cumartesi akşamı düzenlenen bombalı saldırının ardından dört kişi gözaltına alındı. Kuzey İrlanda polisi, saldırıyla ilgili pazar günü önce sabah saatlerinde 20'li yaşlarında iki kişiyi, akşam da 34 ve 42 yaşlarındaki iki şüpheliyi gözaltına aldı. Bomba yüklü araç, kentteki adliye binasının önünde patlamıştı. Araç, adliyenin önüne patlayıcı yerleştirildiğine dair ihbar üzerine polisin bölgede tahliye işlemleri başlatmasının ardından gerçekleşmişti. Olayda ölen ya da yaralanan olmamıştı. Polis olayda kullanılan pizza dağıtım aracının, saldırıdan yaklaşık iki saat önce silahlı iki kişi tarafından kaçırıldığını açıkladı.

- *Almanya İran'a yaptırım uygulayacak...* Almanya hükümeti İran'ın Avrupa'da saldırı düzenlediği ve suikast planladığı şüphesiyle bu ülkeye yaptırım uygulamaya hazırlanıyor. Mahan Airlines'ın Alman havalimanlarına iniş izninin iptal edileceği bildiriliyor.

- *Davos Trump'sız başlıyor...* Davos Forumu'na bu yıl az sayıda lider katılıyor. Sandalyesi boş kalacak isimler arasında ABD Başkanı Donald Trump, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve İngiltere Başbakanı Theresa May var. Bu seneki Davos'a dünya lideri arasından katılım az. G7 ülkeleri arasında sadece Almanya Başbakanı Angela Merkel, Japonya Başbakanı Shinzo Abe ve İtalya Başbakanı Premier Giuseppe zirvede yer alacak.

- *Silah üreticisi Rheinmetall, Suudi Arabistan'a silah ambargosu nedeniyle Alman hükümetini dava açmakla tehdit etti...* Alman silah üreticisi Rheinmetall şirketinin, Suudi Arabistan'a silah ambargosunun devam etmesi durumunda gelir kaybı yaşayacağı gerekçesiyle Alman hükümetini tazminat davası açmakla tehdit ettiği iddia edildi. Spiegel dergisinin haberinde, Rheinmetall'in Almanya Ekonomi Bakanlığına mektup yazarak Suudi Arabistan'a silah ambargosunun sürmesi durumunda gelir kaybına uğrayacağından dolayı tazminat davası açacağını belirttiği kaydedildi. Haberde, Rheinmetall'in, Alman hükümetinin Federal Güvenlik Konseyinin kararıyla verdiği silah ihracatı iznini siyasi sebeplerden durdurması nedeniyle şirketin tazminat talep etme hakkı bulunduğunu savunduğu aktarıldı.

- *Türkiye'yi de suçlayan AP vekili: AB, Suriye'deki korkaklığı için büyük bedel ödeyecek...* Avrupa Parlamentosu'nda (AP) Avusturya'nın 'Yeşiller-Özgür Avrupa İttifakı' partisini temsil eden Michel Reimon, Avrupa Birliği'nin Suriye'deki 'korkakça prensipsizliğinden' dolayı büyük bedel ödeyeceğini belirtti. Reimon, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine girmesinin Avrupa kökenli yüzlerce IŞİD militanının cezaevlerinden çıkmasına ve evlerine dönmesine yol açacağını ileri sürerek, Avrupa'yı bölgedeki duruma kayıtsız kalmakla suçladı. Avrupa yönetiminin tek başarısı olarak Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan

ile varılan sığınmacı anlaşmasını gösteren Reimon, şimdiyse Türk liderin yeni bir sığınmacı krizine ilişkin söylemlerle AB'ye şantaj yaptığını savundu.

- *Avusturya'dan 'Brexit tarihi ertelensin' önerisi...* Avusturya Başbakanı Sebastian Kurz, İngiltere'de Brexit ile ilgili son günlerde yaşanan gelişmelere ilişkin, "Eğer Londra, düzenli bir strateji ve plan ortaya koyarsa birlikten çıkış tarihinin birkaç ay daha ertelenmesi düşünülebilir" dedi.

YUNANİSTAN - KIBRIS

- *Makedonya isim değişikliği anlaşması Yunanistan'da protesto edildi...* Atina'da Makedonya ile varılan isim anlaşmasını protesto eden göstericiler polisle çatıştı. Anlaşma Cuma günü Yunan meclisinde oylanacak.

ABD

- *Trump "emsalsiz bir başkan" ...* ABD Başkanı Donald Trump göreve geleli iki yıl oldu. Bu süreçte nasıl bir başkan olduğunu değerlendiren ABD'li uzmanlar, Trump'ın "öngürülemez" ve "emsalsiz bir başkan" olduğunu söyledi. 20 Ocak 2017'de göreve başlayan ABD Başkanı Donald Trump, görevdeki ilk iki senesinde İran'la 2015'te imzalanan nükleer anlaşmadan çekildi, küresel ısınmaya karşı 2015'te imzalanan Paris İklim Anlaşması'nın hükümlerini uygulamayacağını söyledi ve ABD'nin Asya ülkeleriyle ticaretini düzenleyen Trans-Pasifik Ortaklığı'ndan çekildiğini açıkladı. Çin ile ticaret savaşına giren Trump, ABD'nin Avrupalı müttefiklerine ek gümrük vergisi uygulamaya başladı ve Amerikalı askerlerin Suriye'den çekileceğini açıkladı. İki yıllık görev süresinde ülkedeki vergi sistemini revize eden bir yasa tasarısını onaylayan Trump, yasa dışı göçmenlere karşı geniş çaplı bir savaş başlattı ve ABD tarihinin en uzun süreli kısmi hükümet kapanmasına neden oldu. Trump ayrıca hiçbir selefinin yapmadığı kadar fazla federal düzeyde hâkim ataması yaparak ABD mahkemelerini yeniden yapılandırıyor.

- *Trump'tan duvar karşılığında göçmenlere geçici koruma teklifi...* Trump, Meksika sınırına inşa etmek istediği duvara karşılık, toplam bir milyon göçmene üç yıllık geçici koruma sağlama önerisinde bulundu. Demokratlar, öneriyi "umutsuz vaka" olarak nitelendirerek Trump'a tepki gösterdi.

- *Kolombiya'daki bombalı saldırıyı ELN üstlendi...* Kolombiya'nın başkenti Bogota'daki bir polis akademisine geçen perşembe günü düzenlenen ve 21 kişinin ölümüyle sonuçlanan bombalı saldırıyı Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) üstlendi. Marksist örgütten yapılan açıklamada, güvenlik güçlerine yönelik bu saldırının, "savaş hukukuna uygun olduğu" ve "muharip olmayan" can kaybının bulunmadığı belirtildi. Polis akademisinin bomba yüklü bir araçla hedef alındığı saldırının ardından Kolombiya hükümeti, şüphelinin bir ELN üyesi olduğunu açıklamıştı. Yaşları 18 ile 23 arasında değişen 20 polis akademisi öğrencisi ve saldırgan dâhil 21 kişinin öldüğü patlamada onlarca kişi de yaralanmıştı. Kolombiya, yıllardır geçen haftaki kadar büyük bir saldırıya sahne olmamıştı. Devlet Başkanı Duque'nin selefi Juan Manuel Santos, geçmişte ülke genelinde birçok saldırı düzenleyen Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) ile 2016 yılında barış anlaşması imzalamıştı. Duque, iktidara geldikten sonra,

Santos'un daha küçük bir örgüt olan ELN ile 2017 başında Küba'da başlattığı barış görüşmelerini ise askıya almıştı. ELN'ye yönelik sert politikalardan yana olan ve bu yönde verdiği seçim vaatleri doğrultusunda hareket eden Duque, müzakere masasına dönmek için örgütün elindeki rehineri serbest bırakmasını ve artık saldırı gerçekleştirmemesini şart koşmuştu. Yaklaşık bin 500 savaşçısı bulunan ELN, ABD ve Avrupa Birliği (AB) tarafından terör örgütü olarak kabul ediliyor.

RUSYA

- *Rusya: Abe'nin Kurullerle ilgili açıklaması Putin'le görüşmeleri zora sokuyor...* Rusya Devlet Başkan Yardımcısı Yuriy Uşakov, Japonya Başbakanı Şinzo Abe'nin Güney Kuril Adalarıyla ilgili açıklamasının Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile barış görüşmelerini zora soktuğunu belirtti. Daha önce Japonya Başbakanı Şinzo Abe, Asahi televizyonuna yaptığı açıklamada Tokyo'nun Rusya ve Japonya arasındaki ihtilaf konusu olan Kuril Adaları üzerinde hak iddia ettiğini, fakat Rusya ile toprak sorunu hakkındaki tutumunun orada yaşayan Rusların gönderilmesi gibi bir unsur içermediğini, Rusların aidiyetlerinin Japonya'ya geçmesine muvafakat vermeden çözülemeyeceğini söylemişti.

ASYA - PASİFİK

- *Çin ekonomisinde son 28 yılın en düşük büyüme oranı...* Çin ekonomisi 2018'de yüzde 6,6 büyüdü. Bu, 1990'dan bu yana kaydedilen en düşük büyüme oranı. Dünyanın en büyük ikinci ekonomisinin yavaşlamaya başladığına işaret eden bu oran, küresel büyüme için kaygı verici bulunuyor. Çin 2017'de yüzde 6,8 büyümüşü. Ekonomi 2018'in son çeyreğinde yüzde 6,4 büyüdü. Bu seviye, 2009'da küresel finans krizinin zirvesinde görülmüşü. Ekonomik büyümenin yavaşlamasında, Çin'le ABD arasındaki ticaret savaşının da önemli payı olduğu belirtiliyor.

- *Trump ile Kim Vietnam'da bir araya gelebilir...* Bloomberg, ABD Başkanı Donald Trump'ın Kuzey Kore lideri Kim Jong-un ile ikinci görüşmeyi Vietnam'da yapma niyetinde olduğunu belirtti. ABD Başkan Yardımcısı Mike Pence, Trump'ın ikinci zirve konusunda iyimser olduğunu ve iki ülke arasındaki ilişkilerde gerçek ilerlemenin mümkün olduğunu düşündüğünü anlattı. Pence, "İkinci zirvede, Kuzey Kore'nin gerçek nükleer silahlardan arınma sürecini başlatması için atması gereken somut adımlarla ilgili beklentilerimizi anlatacağız" diye ekledi. Trump ve Kim arasında ikinci görüşmenin şubat sonlarında yapılması bekleniyor.

TÜRKİYE - TÜRK DÜNYASI

- *MÜSİAD: İran'a ihracat tamamen durabilir...* MÜSİAD Tahran Temsilcisi Fatih Çayabatmaz, İran'ın yerli üretimi olan malların ithalatını yasaklama kararının bu ülkeye ihracatı durma noktasına getirebileceğini söyledi. İran'a satılan malların başında tekstil, beyaz eşya, gıda, sağlık malzemeleri ve kozmetik ürünleri geliyor.

- *İran'a açılan ilk Türk Ticaret Merkezi, 18 ayda kepenk indirdi: 'Dubai'de de işler pek yolunda değil'...* Dünya gazetesi yazarı Kerim Ülker, İran'a açılan ilk Türk Ticaret Merkezi'nin (TTM) 18 ayda kepenk indirdiğini yazdı. Ülker, konuya ilişkin olarak görüştüğü kaynakların

Dubai'de de işlerin pek yolunda olmadığını söylediğini aktardı. Kerim Ülker, "İran'a açılan ilk TTM 18 ayda kepenk indirdi" başlığıyla yayımlanan yazısında "Türkiye'nin hem ticaret gücünü hem de ihracatını artırmak için 2010 yılında Türk Ticaret Merkezleri fikri gelişti. 2023 İhracat Stratejisi Hedefleri doğrultusunda açılan işte bu merkezlerin ilk durağı komşu ülke İran oldu" hatırlatmasında bulundu.

- **Beyaz Eşya sanayinde kriz dönemi rakamları...** Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBESE) Başkanı Ergün Güler, döviz kurlarında yaşanan dalgalanma ve Özel Tüketim Vergisi'nin (ÖTV) sıfırlanmasının beyaz eşya sektörüne yansımalarını anlattı. Güler, "Aralık ayında satılan beyaz eşya sayısı 368 bin, bunu en son 2008'de gördük" dedi.

- **Yabancı ortaklı şirket sayısı Suriyelilerle arttı...** Türkiye'de son 5 yılda kurulan her 10 şirketten biri 'yabancı sermayeli' olarak ticaret siciline işlendi. Bu şirketlerin çoğu Suriye ortaklı oldu. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerine göre, Türkiye'de son 5 yılda kurulan şirket sayısı 346 bin 270'e ulaştı. Aynı dönemde 63 bin 235 şirketin ise faaliyetini sonlandırdığı kayıtlara geçti.

TERÖRLE MÜCADELE

- **Mili Savunma Bakanlığından 2018 yılı terörle mücadele bilgileri paylaşımı...** Sunumda şu bilgiler yer aldı: - Bu güne kadar PKK ve KCK terör örgütüne mensup 74'ü lider kadro 2 bin 442 terörist etkisiz hale getirildi. - Bu operasyonlarda bin 417 silah, bin 499 ağır silah, 440 bin mühimmat, 20 ton patlayıcı, bin 715 el bombası ele geçirildi. Bin 348 el yapımı patlayıcı imha edildi. - Bin 387 sığınak ve mağara kullanılmaz hale getirildi. - PKK'ya yönelik uyuşturucu operasyonlarında 20 ton uyuşturucu, 2 milyon kök kenevir, 26 ton akaryakıt, 542 silah ele geçirildi. - Bu operasyonlarda 88 şehit verilirken, 270 TSK mensubu yaralandı. - 15 Temmuz 2016'da gerçekleşen FETÖ darbe girişimi sonrasında TSK'dan 15 bin 213 ihraç gerçekleştirildi. 6 bin 838 personel hakkında da adli ve idari işlemler devam ediyor. TSK'ya 15 Temmuz sonrasında 4 Ocak 2019'a kadar 53 bin 677 personel alımı gerçekleştirildi.

- **Irak kuzeyine hava operasyonu...** Irak kuzeyi Zap, Sinat-Haftanin ve Hakurk bölgelerine 20 Ocak 2019'da düzenlenen hava harekâtı neticesinde terör örgütüne ait silah mevzi, sığınak ve barınaklar imha edilmiş, üs bölgelerimize saldırı hazırlığında olan silahlı en az altı bölücü terörist etkisiz hale getirilmiştir.